

Durmuş Hocaoğlu

Dersimiz Milliyetçilik: XIX

Felsefe ve Milliyetçilik

Yeniçağ, “Analiz”., 15 Nisan 2007, Pazar., s.08
“Analiz” Sıra No: 515; 2007-030; Nisan-07

YENİÇAĞ

NOT: Basılı metinde, ikinci paragraftaki “*Milliyetçilik yalnızca uzman kişiyi ilgilendiren bir iş değildir; çünkü öyle ilgi çekici – ben buna ‘câzip’ demeyi tercih etmekteyim (D.H.) - görünür ki, milliyetçilik yapmayan ola ki hiçbir insan yoktur. Ya da en azından, her insanın hayatında milliyetçileştiği bir an vardır*” cümlesi çıkarılmıştır.

Aralarında mâhiyetleri gereği doğrudan herhangi bir illiyet bağı bulunmamakla berâber, bir müddetten beridir, “felsefe” ile “milliyetçilik” arasında – buna “din” de dâhildir; ancak burada mevzûmuz hâricinde olduğu için temas etmeyelim - bâzı noktai nazarlardan câlibi dikkat benzerlikler veya andırışmalar bulunduğunu düşünmekteyim; bu, galiba her ikisinin de fitrî oluşuyla alâkası olsa gerek. Öyle ki, nasıl ki insanoğlu ‘düşünen’ varlık’, ‘konuşan varlık’, ‘ekonomi yapan varlık’, ‘siyâset yapan varlık’ – buradaki ‘varlık’ da ekser hâllerde ‘hayvan’ şeklinde zikredilir: ‘konuşan hayvan’... gibi - şeklinde târif edilmekte ise, benzer şekilde “felsefe yapan varlık” ve “milliyetçi” varlık” şeklinde de târif edilebilir; en azından büyük ekseriyet itibariyle. Nitekim, “*Felsefe yalnızca uzman kişiyi ilgilendiren bir iş değildir; çünkü öyle ilgi çekici görünür ki, felsefe yapmayan ola ki hiçbir insan yoktur. Ya da en azından, her insanın yaşamında filozoflaştığı bir an vardır*” dedikten sonra herkesin yaptığı “bu” felsefenin – ki buna “herkesin felsefesi” de diyebiliriz - çoklukla da çocuksu, safdil ve teknik açıdan kötü ve/ya yanlış olduğunu ekleyerek paragrafını “*Ama burada yan bir konudur bu. Önemli olan hepimizin felsefe yaptığı ve galiba yapmamız da gerektiğidir*” cümleleriyle hitâma erdiren Bochenski’nin bu ifâdelerindeki[*] “felsefe” yerine “milliyetçilik” kelimesi ikame edilmekle, şaşkırtıcı bir şekilde, bütün cümlenin doğru çıktığını söyleyebiliriz:

Milliyetçilik yalnızca uzman kişiyi ilgilendiren bir iş değildir; çünkü öyle ilgi çekici – ben buna ‘câzip’ demeyi tercih etmekteyim (D.H.) - görünür ki, milliyetçilik yapmayan ola ki hiçbir insan yoktur. Ya da en azından, her insanın hayatında milliyetçileştiği bir an vardır. Benim **Ekzistansiyel Milliyetçilik** olarak adlandırdığım bu en geniş, en kapsamlı, en şumûllü şekliyle his ve icrâ edilen, *herkesin yaptığı milliyetçilik(ler)* de – tıpkı *herkesin felsefe yaptığını bilmeden yaptığı felsefe gibi* – samimî, ama ezici ekseriyetle yetersiz, çocuksu, safdil ve kötüdür de; ama yine de, en azından bir tür, milliyetçiliktir; tıpkı “**avâm dini**” gibi.

Devam edelim:

Ama burada yan bir konudur bu. Önemli olan hepimizin milliyetçilik yaptığı ve galiba yapmamız da gerektiğidir.

Şaşırtıcı gelebilir; Bochenski'den bir paragraf daha alırsak maksat biraz daha tavazzuh edecektir:

... felsefe diye birşeyin olmadığını ileri süren ilk görüşe ters düşen bir soru: Bu sav hangi disiplin, hangi bilim adına ortaya atılıyor? Daha Aristoteles, felsefeye karşı olanlara şu eleştiride bulunuyordu: Felsefe ya yapılır - diyordu - ya yapılmaz; ama felsefe yapılmazsa, bu da ancak bir felsefe adına olur. Yani, felsefe yapılmayacaksa bile, yapılır. Bu bugün de doğru. Felsefe diye birşeyin olmadığını söylemek için tam bir felsefi sav dile getiren sözde felsefe düşmanlarının görüşünden daha eğlenceli birşey yoktur[**].

Bu paragrafı da düzenleyelim:

.. milliyetçilik diye birşeyin – fitratan - olmadığını – yâni sonradan îcat edildiğini - ileri süren ilk görüşe ters düşen bir soru: Bu iddia hangi görüş ve ne adına ortaya atılıyor? Ben – Durmuş Hocaoğlu – diyorum ki, Milliyetçilik ya yapılır, yapılmaz; ama yapılmazsa, bu da ancak bir başka veya veya bir başka tür milliyetçilik, yâni milliyetçilik yerine ikame edilen bir başka şey adına olur. Yani, milliyetçilik yapılmayacaksa bile, yapılır; velev ki adı milliyetçilik olsun ya da olmasın, hattâ isterse tam karşıtı olsun. Nasıl ki felsefeyi reddeden bütün görüşler bilerek ya da bilmeyerek yapılan felsefe ise milliyetçiliği reddeden bütün görüşler de şu veya bu şekilde, şu veya bu tür milliyetçiliktir. Ancak onların bu “bir tür” milliyetçilikleri de ekseriyetle safdil, çocuksu ve teknik olarak ise yetersiz, sığ ve kötüdür.

Bana kalırsa bu da aslında eğlenceli birşey; devam edelim.

[*] J. M. Bochenski., *Felsefeye Düşünmenin Yolları (Wege zum Philosophischen Denken Einführung in die Grundbegriffe)*., Çeviren: Kurtuluş Dinçer., Bilim ve Sanat Yayınları, İkinci Basım, Ankara 1998, ISBN 975-7298-12 -3., s.22

[**] *a.e.*, s.24

